

The Project Gutenberg eBook of Poutaa odottaessa: Ilveily 2:ssa näytöksessä, by Väinö Kataja

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Poutaa odottaessa: Ilveily 2:ssa näytöksessä

Author: Väinö Kataja

Release date: December 15, 2015 [EBook #50694]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK POUTAA ODOTTAESSA: ILVEILY 2:SSA
NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

POUTAA ODOTTAESSA

Ilveily 2:ssa näytöksessä

Kirj.

VÄINÖ KATAJA

Kuopio, U. W. Telén & C:o, 1902.

Näytelty ensi kerran Koiton laulajaliiton iltamassa 14 p. Maaliskuuta 1902 ylioppilastalolla Helsingissä.

HENKILÖT:

Harjula, |
Jurttula, | talokkaita ja naapureita.
Väystäjä, |

Kallijärvi. |
Arvi, Väystäjän poika.
Maiju, Harjulan tytär.
Kesämies Harjulassa.
Toisen kylän emäntä, leski.
Agronomi.
Vallesmanni.

Tapahtuu Perä-Pohjolassa nykyaikana.

Ensi näytös.

Näyttämö: Harjulan piha. Oikealla asuinrakennus, josta rappuset näkyvät pihalle. Vasemmalla on navetta, lato ja ulkokuoneita. Kujatie asuinrakennuksen ja navetan välissä. Perällä joki törmineen ja joen takaa näkyy kylä korkean vaaran laidassa. On iltapäivä Heinäkuun lopulla. Sumuinen sadesää.

Harjula (tulee alas asuinrakennuksen rappusia. Katselee taivasta). Tämäpä nyt on kummaa, kun ei taivas selkiä, vaikka paromeeteri nousee? Tämäpä vasta kesän kulkua on! (Katselee kaikille ilmoille, kulkee pitkin pihaa ja pysähtyy tähystelemään perälle.) Tuo lännen puolikin kuin on musta kuin vanha, paikattu loude. Mutta... mutta niinhän sieltä tuolta joen takaa kuuluu kuin viikatteen liippausta. Ei, se ei voi olla mahdollista, eihän heillä siellä ole paromeeteriäkään, että tietäsivät poutaa odottaa. (Maiju tulee navetasta, rasioita kädessään).

Maiju. Tänä iltanako sitten jo on meininki lähteä Käkisaareen?

Harjula. Tänä iltanapa tietenkä. Paromeeteri nousee... Mitä ne nuo kaikki rasiat ovat? Kuinkahan paljon voita sinä taas aijotkaan panna evääksi?

Maiju (näyttäen). Näihin isompiin tietysti panen kalaa, tähän pienempään voita. Ei kai siellä, kun viikoksi lähdetään, viisi henkeä hengellensä elä, tiedänmä. Maksaa sinne vaivaa eväitä valmistaa, kun on taivas aivan kuin valmis sade.

Harjula. Laita sinä vaan eväät valmiiksi, eläkä huoli taivaasta. (Maiju menee pirttiin. Harjula silmii taivaalle ja tunnustelee kädellään ilmaa.) Kyllä se vaan niin tuoreelta tuntuu tämä tuuli ja kovin se nousee vastahakoisesti paromeeterikin, mutta noussut kuitenkin on, jotta pouta tästä hiljankin tulee. Saattaahan mennä vielä huominkin päivä näin sumuisena ja silloin juuri onkin niittoilma paras. Ja sitten keskiviikkona pouta, niin me saisimme kuivia heiniä... Näkisivät taas kyläläiset onko paromeeteristä apua... Olisipa se soma keikaus "merkkimiehille" ja ilmanennustajille. (Kesämies tulee vasemmalta, kantaen viikatteen olallaan). Kas niin Petteri! Olet jo sitonut viikatteenkin varsiinsa. Tästä kun lähdemme, niin lyömme poudalle työtä, että vinkuu. (Maiju kulkee pihan poikki milloin mitäkin toimitellen).

Kesämies (menee perälle rantaan päin). Kovin minun rintaani vielä karvastelee ja muutenkin laiskuttaa niinkuin sateitten edellä aina. (Kävelee laiskasti.)

Harjula. Sinunlaisista miehistä ei ole vuoden merkkiä ollut ennenkään. (Huutaa perään.) Katso Petteri, että venheessä ovat tarpeelliset neuvot!

Kesämies (huutaa vastaan). Niin tietenkä. Niin ilmankin.

Harjula (katsellen taivaalle ja tunnustellen ilmaa). Olisipa se kuitenkin ratasjärven rallia jos tästä sateet tulisivat ja me menisimme ja niittäisimme parhaan niittymme. Mitähän ne naapureissa tuumaavat? Eivät ole käyneet paromeeteriäkään tiedustelemassa. Olisipa hauskaa tietää aikovatko lähteä? Mutta minkä numeron päällä se paromeeterin viisari oikein olikaan? Pitääpä varmuudeksi vielä käydä katselemassa. (Huutaa Maijulle.) Maiju hoi! Pane molemmat isot leilit piimää täyteen! (Menee sisälle.)

Kesämies (tullen rannasta ja laulaa kamalalla nuotilla).

Sua lähde kaunis katselen j.n.e.

Maiju (nauraa navetasta tullen). Voi sinuas satakieltä. Kun kuuluu kuin tervaköyttä vetäisi pitkin somero pihaa. Sulje veikkonen suusi.

Kesämies. Se on kansallisia lauluja ja minä olen kansallinen kesämies.

Maiju (menee sisälle). Oletpa todellakin kansan mies, laiska-Jaakko.

Kesämies. Laulu kuin laulu, nuotti kuin nuotti.

Harjula (tulee sisältä). Täällä kuuluu käyneen Väystäjän renki kysymässä paromeeteriä. Oletko sinä häntä tavannut?

Kesämies. Tapasin. Tapasinpa tietenkin.

Harjula. No mitä sinä sanoit?

Kesämies. Sanoin, että poutaa tietää.

Harjula. Paromeeteriin niillä tulee asia, vaikka ensin minulle irvistelivät. Mahdoit sanoa, että sadetta tietää.

Kesämies. Jo minä sille sanoin.

Harjula. Mitä hemmettiä! Mitä sinä sanoit?

Kesämies. No niin minä sanoin, että... samoin kuin nytkin. (Nauraa salaa).

Harjula. Mene matkoihis. Sanoitpa sinä sitä tai tätä. (Kesämies menee veltosti navetan puoleen. Harjula kävelee keskelle pihaa, ottaa pyöreän paromeeterin takkinsa alta kätköstä, kopistelee sitä ja silmiä taivaalle.) Se on vaan kummaa, ettei se oikein ota noustakseen kuivan ilman päälle. Tuossa se tuo viisari toljottaa nyt... Päivällä vähä nousi vaan eipäs enään. (Takoo yhä sormellaan lasiin.) Jos olisi se ripustaa tänne ulos seinälle, niin ehkä se sentään ulkona kurinsa heittäisi. (Kesämies menee jotain kantaen rantaan päin. Harjula aikoo ripustaa paromeeterin seinään. Väystäjä tulee. Harjula kätkee paromeeterin nopeasti takkinsa alle).

Väystäjä. Näin, että teidän kesämiehenne kantoi viikatteita rantaan. Onko tosi homma lähteä Käkisaareen?

Harjula. Niin on. Eväitä tässä ollaan valmistamassa. Tänä iltana tästä lähdemme.

Väystäjä. Vaikka ilma näyttää näin sateiselta?

Harjula. Pouta tästä tulee.

Väystäjä. Ja koko kylä sadetta aavistaa. Ei aijottu Jurttulasta vaan vielä lähteä.

Harjula. Lähteköötppä tai ei. Meiltä vaan lähdetään. Jääpi taas tään kyläläisiltä tänäkin kesänä Käkisaaren heinänteko syksyyn niinkuin mennä kesänäkin.

Väystäjä. Sehän olikin sateinen, mennyt kesäkin.

Harjula. Vaan sainpahan minä hyviä heiniä kun niitin silloin kun tämä... tuota paromeeteri nousi.

Väystäjä. Sinulle sattui hyvä onni. Eipä tuo kuulu ruukin patruunikaan enään luottavan, koska oli toissa päivänä koko kojeensa nakannut ulos akkunasta. Noussut ja noussut oli muka ja poutaa tiennyt, vaan yhtäkaikki tulikin sade.

Harjula. Se ei osaa patruunikaan sitä oikein tarkastaa. Siinä syy on. Mutta minut agronomi, joka tämän minulle kenkkäsi, neuvoi tarkoin.

Väystäjä. No en tiedä. Mutta minun merkkini mukaan tästä vaan ei poutaa vielä tule. Läksin kuitenkin kuulemaan mitä tuo teidän ilmiantietäjä nyt sanoisi. Luulisihan siitä poudankin tulevan, kun viikon on sataa tihuuttanut.

Harjula. Poutaa se tietää. Odotahan tässä pihalla, niin minä vielä vakuudeksi käyn tarkastamassa... ja silmäämässä. (Menee vauhdilla sisälle, käsi tröijyn alla.)

Väystäjä (yksin). Olisipa sitä hauska nähdä minkä se on näköinen. Kummalta se mennä kesänä kyllä näytti, kun Harjula aina arvasi niittää poudalle. Vaan se ei sitä näytä, siksi on kateellinen. (Harjula tulee.)

Harjula. Pouta tästä tulee ainakin ylihuomiseksi.

Väystäjä. Vaan sanopa mistä se sinne huoneeseen tietää, että minkä näköinen on taivas. Kun nytkin on paksussa pilvessä kuin syksyllä.

Harjula. Siinäpä se onkin salaisuus, että se huoneeseenkin tietää. (Tähystelevät kumpikin taivasta.)

Väystäjä. Ei vanhaa taivasta näy missään. Harmajana koko maailma kuin Kokko-Matin kauhtana. Etkö sinä sitä raaski näyttää minkälainen kapine se on. Tuo se tänne ulos, että näemme mitä täällä tietää.

Harjula (tunnustellen ilmaa). Eipähän tunnu tuuli niin tuoreelta kuin äsken. (Kesämies tulee rannasta, laulaen taas, kovin falskisti: Yhden mä tiedän sorian ja sievän josta ma j.n.e.) Joko sinä veit sauvomet venevalkamaan?

Kesämies. Ei näkynyt olevan tappia veneessä. (Vuolee tappia.) Kovinpa siellä kaakkurit huusivat että totta sa'an... totta sa'an... (Ojentelee kaulaansa kuin kaakkuri).

Harjula. Teehän tappi valmiiksi eläkä huoli kaakkurien lauluista.

Väystäjä. Kaakkurit huutavat ja pääskyselä lentelevät matalalla.

Harjula. Tulehan sisälle, niin näytän sinulle sen joka on parempi kuin kaakkurit ja pääskyselä. (Menevät).

Kesämies (katsellen taivaalle). Pilveile taivas aina! Ja muista kesämiehiä täällä maan päällä! (Tyytyväisellä äänellä.) Paksussa pilvessä on vielä, että kyllä tässä vielä saapi levähtää. (Menee navetan puoleen ja koettaa veisata jotain virren värssyä. Jurttula ja Kallijärvi tulevat.)

Jurttula. Sen agronomi lahjotti Harjulalle.

Kallijärvi. Aivanko ilman?

Jurttula. Pennittä. Muka siitä kun Harjula sitä apulantaa ostaa ja sitten tilasi sen vieterikarhin.

Kallijärvi. Vaan eipä se sitä uskalla kenellekään näyttää.

Jurttula. On se siksi kateellinen, ettei se soisi muiden hyviä heiniä saavan.

Kallijärvi. Jaksaa semmoisen ostaakin. Ei se niin kallis kuulu olevan.

Jurttula. Ostamme tulevaksi kesäksi yhteisen.

Kallijärvi. Sen me teemme. On se vaan hauskaa kuulla mitä se tällä viikolla on tiennyt, kun koko viikon on satanut ja pilveillyt. (Harjula ja Väystäjä tulevat sisältä, Harjula kantaen takin alla paromeeteriä).

Jurttula. Mitä kuuluu?

Harjula. Käkisaareen ollaan hommassa.

Jurttula. Vaikka näin sateelta näyttää ja taivas on umpi pilvessä.

Harjula. Pian taivas silmänsä pesee.

Jurttula. Sinnehän tästä pitäisi lähteä meidänkin, vaan ei tahdo uskaltaa talon parhaalle niitylle, kun ilmat ovat näin sekavia. Eikä näytä olevan poudan merkkejäkään.

Harjula. Mitä merkkejä? Vanhoista merkeistä ei ole taikaa.

Jurttula. No mitä sitte se paromeeterisi sanoo?

Harjula. Poutaa tietää.

Jurttula. Se minusta on kumma mistä se huoneeseen tietää minkänäköinen taivas on. Olisipa soma nähdä minkä se on näköinen.

Muut (yht'aikaa). Niin, se olisi kummaa nähdä. Näytäppäs sitä!

Harjula. Malttakaa vähä!

Kallijärvi. Ei ikäpäivänä se ole oikea ilmiantietäjä, joka nyt poutaa tietää. Kivi meidän kujalla itkee vettä.

Väystäjä. Ja meillä rakki pehtelee, että karvat pölisevät. Eivät vaan tule vielä seisovat ilmat.

Jurttula. Minulla myöskin on niin varma merkki siinä, kun kuivattu poronliha vetää vesisherneisiin... (Kesämies tulee, airot olalla).

Kesämies. Minulla se varmin merkki on, että kun oikein laiskottaa ja nukuttaa, niin sekavat ilmat tulevat ja kun ruumista raukasee niin...

Harjula. Sinua raukasee poudallakin. (Naurua kuuluu).

Kesämies. No, niin, niin. Siksi se poudalla raukasee, että ruumis sadetta tietää ja siksi sateella nukuttaa, että sataa...

Harjula. Sinun merkkisi ovat yhtä hyviä kuin kaikkien muidenkin. Vaan täällä se on hyvät naapurit sellainen kapine, joka on kuin valmis pouta. (Vetää paromeeterin povestaan. Kaikki kokoontuvat ympärille katselemaan).

Kesämies. Katsos saksaa kuin on juuri... niinkuin mikähän juuri...

Harjula (työntää kesämiestä syrjään). Eläpäs nyt pakkaannu niin likelle. (Vallesmannin asiapoika tulee kujasta ja kurkoittaa hänkin katselemaan paromeeteriä.)

Jurttula. Niinhän tuo on kuin kello.

Kallijärvi (yrittää kädellään koettelemaan). Mikä siinä on reikä tuossa keskellä?

Harjula. No ei siihen koskea tarvitse. Pitää sen uskoa vähemmällä. (Toisen kylän emäntä tulee, tervehtii ja asettuu hänkin katselemaan.)

Jurttula. Poutaako se nyt tietää?

Harjula (näyttäen). Nähkääs! Tässä on viisari, joka liikkuu edestakaisin. Kun tämä vasempaan liikahtaa, niin saat alkaa taivasta vahdata ja pilviä näet nousevan. Ja taas kun se oikealle hiuskarvankaan verta nousee, niin ala niittää, vaikka saavista sataisi ja taivas olisi harmajana kuin loude.

Muut (yht'aikaa). Ja oikealleko on nyt siirtynyt?

Harjula. Oikealle on siirtynyt.

Toisen kylän emäntä. No tuossa tuon näin! Kun koko viikon on pilveilnyt ja väliin satanut, niin meidän kylässä alettiin tuumata, että pitää lähteä varta vasten käymään Harjulassa tiedustelemassa mitä tämä paromittari sanoo. No, kun minulla oli muutakin asiaa tännepäin niin läksin. Ja näin hyvin onnistuin. Vai poutaa tietää! No se on ilosanoma koko kylälle. Hyvänen aika sentään se maailma viisastuu. (Vallesmannin asiapoika nykii Harjulaa takista)

Harjula. Mitä sinulla on asiaa? Vallesmanniko sinut lähetti?

Poika. Vallesmanni pani kuulemaan, että saapiko niittää, että tuleeko pouta?

Harjula. Sano vallesmannille paljon terveisiä, että Harjula käski niittää vain, että pouta tulee.

Poika. Kyllä sanon. Hyvästi! (menee).

Toisen kylän emäntä. Vallesmannista alkaen käydään poutaa tiedustelemassa. Onko kumma! Joka noin tarkka on!

Harjula (kerskuen). Jaa. Jaa. Nyt kuulette naapurit! Toisesta kylästä panevat varta vasten täältä poutaa tiedustelemaan ja yksin vallesmannikin aivan paromeeterin nousun ja laskun mukaan heinänsä tekee. Joko alatte uskoa? Vasa?

Kesämies. Niin, joko alatte uskoa? Vasa?

Jurttula. Joko tuota pitänee uskoa. Mutta kuiva poronliha vaan oli vielä vesisherneissä.

Kallijärvi. Kuka tuon tiennee, mutta kujakivi meillä vielä vettä itkee. Se on vanhan vanhasta ollut varma sateen merkki.

Väystäjä. Ja minä sitä rakin pehtelemistä en pidä hyvänä enteenä.

Toisen kylän emäntä. Kyllä minunkin pitää sanoa, että kun minulla varpaan välit kutisevat...

Kesämies. Ja minulla rintaa karvastelee. (Menee rantaan, aivot olalla, laulaa):

Ja länneltä nousee se musta pilvi, joka vettä vuotaa. Ja vieraalta maalta tälle pojalle oma kulta tuodaan.

Toisen kylän emäntä. Siinä taitaa olla mies, joka ei välitä satoi tai paistoi.

Harjula. No siinä se on. Mutta niitä täytyy pitää tuommoisiakin, kun työväki on niin lujassa nykyjään.

Emäntä. Niinhän niitä täytyy.

Jurttula. Pois minä tuommoisen ajasin talostani.

Väystäjä. Katsokaas tuonne lännelle päin kuin näyttää pilviä ohentavan! (Katsovat lännelle, perälle päin.)

Jurttula. Toden totta. Tästä täytyy lähteä. Meillä ovatkin jo eväät valmiina ja työneuvot venevalkamassa.

Kallijärvi. Aivan niin. Muutoin tässä, poutaa odottaessa, kuluu aika hukkaan. Huomen aamuksi näyttämään Käkisaareen, että maailma laulaa! Valmiina meilläkin ollaan.

Väystäjä. Ei ole meilläkään isoja valmistuksia enään.

Toisen kylän emäntä (katsellen Harjulan kädestä paromeeteriä). Antakaa minäkin katselen sitä oikein tarkoin, jotta tiedän meidän kylässäkkin kertoa. Tämäkö viisari se nousee ja laskee?

Harjula. Se juuri. Vaan siitä ei silti kaikki ymmärrä. Agronomi, joka tämän minulle lahjoitti, minunkin opetti tätä ymmärtämään. Se on siksi konstikas kapine.

Emäntä. Mutta nyt poutaa ennustaa?

Harjula. Sinnepäin on nousemassa. Ylihuomisen jo saattaa olla helisevä pouta.

Jurttula. Kävi kuinka kävi mutta Käkisaareen lähden.

Kallijärvi. Niin tässä olen päättänyt minäkin.

Väystäjä. Niin minäkin. (Jurttula, Kallijärvi ja Väystäjä lähtevät. Jurttula palaa kujalta takaisin.)

Jurttula. Tietenkin teiltäkin lähdetään?

Harjula. Vielä nyt sitä kysyt.

Jurttula. Ota se promeeterisi Käkisaareen matkaan, että nähdään milloin alkaa sadetta tietämään.

Harjula. En tiedä. Taitaa se ruostua siellä. No, ehkäpä sentään otankin matkaani. (Jurttula menee).

Toisen kylän emäntä. Se on sitte vissi, että se poutaa tietää, etteivät vaan sitte ajasi minua valehtelijaksi...

Harjula. Poutaa se tietää, vaan saattaahan vielä sataakin. Kuulittehan, että niitylle meidän kylästä ollaan lähdössä.

Emäntä. Kyllä minä sen kuulin. Ettekö antaisi lainaan tuota paromittarianne sinne meidän kylään?

Harjula. Luuleeko Kurkelan emäntä, että tämä on mikään lainakapine, jonka agronomi on minulle lahjoittanut! Ei puhettakaan.

Emäntä. No minä vien kuitenkin terveiset, että pouta tulee...?

Harjula. Vie, vie. Minunkohan se nyt pitää koko maailmalle poutaa tietää! Toiste en näytä kenellekään, enkä puhu mitään, tulkoon sade tai pouta.

Emäntä. Minulla hevonen tuolla tiellä odottaa. Minä sitten sanon, että pouta tulee?

Harjula. Sano mitä tahdot. (Emäntä lähtee kovin miettivänä.)

Harjula (Yksin). Vai lainaksi vielä! Hävittömät! Pitäisi niitä kerran narrata, niin kyllä herkiäisivät kysymästä. Niinpä niin, mitäs minä meinasinkaan? Panenpa tähän ladon seinään vähäksi aikaa, jotta näen mitä alkaa meinata. (Asettaa paromeeterin seinälle ja perääntyy loitommaksi. Kesämies ilmaantuu perälle ja näkee Harjulan hommat.) Jos se perhana pettäisi taas... On se ennenkin tehnyt sen, että vähän nousee, mutta sitten alkaa äkkiä sadetta tietää. Antaapas tuossa seinällä mietiskellä. Ehtii sinne niitylle vielä jos vasta yön tulienkin lähtee. Talon paras niitty on kysymyksessä... Katsotaanpas ensin...

Maiju (tulee, kantaen laukkuja). Nytpä pitäisivät eväät olla valmiina. Vieköön kesämies käsikärryillä rantaan.

Harjula. Panitko sinä kuivaa lihaa evääksi? (Kesämies katoaa näkyvistä).

Maiju. Panin kyljen ja kaksi lapaa.

Harjula. Oliko sinusta kuiva liha vesisherneissä!

Maiju. Ei minulla sitä tullut tarkastetuksi.

Harjula. No, niin, niin. Se on hyvä että eväät ovat valmiina. Minä käväsen rannassa silmäämässä mitä Petteri on siellä toimitellut. (Menee rantaan.)

Maiju (yksin). Kun nyt vaan poudat tulisivat, niin hauskaa olisi Käkisaareessa. Iltasin pistettäisiin tanssiksi; sileällä joen törmällä. Siellä sitä saisi kyllikseen tanssia, kun monen kylän väki on koolla. (Arvi tulee kujasta, olallaan viikate ja harava.)

Arvi. Läksin tämän kautta jo edeltäpäin, sanoakseni sinulle, että Jurttulan Kalle ottaa hanurin matkaan ja Kallijärven kesämiehellä on viulu. Taas sitä iltasin pistetään tanssiksi.

Maiju. Hauskaahan siellä olisi kun hyvät ilmat sattuisivat.

Arvi. Poudat nyt tulevat. No terve tuloa! (Yrittää halaamaan Maijua.) Olisit lähtenyt meidän veneessä. (Agronomi sadetakki yllään tulee. Maiju ja Arvi huomaavat hänet, Arvi lähtee kiireesti rantaan päin, huutaen Maijulle:) terve tuloa jälestäpäin.

Agronomi (käy Maijua kättelemään). Terve, terve ja terveisiä minun matkoiltani.

Maiju. Kiitoksia. Mistäpäin agronomi nyt on kulussa?

Agronomi. Etelästä päin ja pohjoiseen matkaan. Mutta halusin poiketa taloon, sillä minulla on tärkeää asiaa isännälle. Onko hän kotona?

Maiju. Vasta juuri meni rantaan, mutta hän palaa sieltä aivan heti. Eikö agronomi ole hyvä ja käy sisälle siksi aikaa.

Agronomi. Kiitoksia, mutta minulla on kova kiire. Ja sitä paitse odottaa kyytihevonen tuolla tiehaarassa. Eiköhän isäntä kuulisi kun hänelle huutasi...

Maiju (huutaa isäänsä rantaan päin. Harjula ilmaantuu äkkiä ja vähän jällempänä kesämieskin.)

Harjula. Mitä sinä nyt kurkkuat niin kovin? (Huomaa agronomin.) No kas, kun näkee agronomia liikkeellä näin heinänteon aikanakin. (Tervehtivät tuttavallisesti.)

Agronomi. Niin nähkääs. Minulla on täällä ylempänä vähän toimituksia. Ja halusin teille käydä ilmoittamassa, että olen tähän teidän taloonne kuuluuttanut kokouksen, johon toivon teidän hyväntahtoisesti taas apuunne antavan. Siten nimittäin, että saisimme isäntiä kokoon keskustelemaan apulannan yhteisostosta. (Kesämies on ilmaantunut näkyviin ja kuuntelee). Sellaisia kokouksia olen jo monta pitänyt nyt matkallani. Minä luotan teihin, Harjula, te olette paikkakuntanne valistuneimpia maanviljelijöitä. Niin... ja samalla tulen myöskin esittämään tilattavaksi maanviljelyksessä tärkeimpiä työkaluja esimerkiksi jousi-äestä, parhaiksi tunnetuimpia auroja y.m., sillä nähkääs Harjula, nekin tulevat paljoa helpommaksi yhteisostossa, ja muuten tulen kehoittamaan yhteistoimintaan. Minä toivon siis, että kun ylihuommenna palaan...

Harjula. Suokaa anteeksi. Koska oli aikomus kokousta pitää?

Agronomi. Ylihuommenna näin iltapuoleen päivää. Toivon siis, että te Harjula lähetätte sanan naapureillenne saapumaan tänne.

Harjula. Kuinka tuo käynee kokoontuminen, kun on näin heinänteon aika ja nyt kun pouta näyttää tulevan, pitäisi lähteä Käkisaareen, ulkoniitylle. (Joelta kuuluu hanurin soittoa.)

Maiju. Kallijärven väki jo menee niitylle.

Kesämies. Ja pataljoonan musiikki muassa. (Nauraa virnistele.)

Agronomi. Mitä? Menevätkö he niitylle, vaikka tammoinen sadesää on? Käkisaarihan on tämän kylän paras niitty. Ja paromeeteri seisoo niin alhaalla. Harjulasta ei tietysti lähdetä, arvaan minä. Niin... tuossa muistan kysyä... mitä pidätte paromeeteristä, jonka mennä kesänä teille lahjoitin? (Harjula silmii ympärilleen eikä vastaa.)

Kesämies. Paromeeteri seisoo alhaalla. (Katselee seinään päin, jossa parorrieteri on. Agronomi

huomaa paromeeterin.)

Agronomi. Kas Harjula on tuonut tämän ulos? (Menee ja ottaa paromeeterin seinältä.) Niin ei tätä tarvitse ulkona pitää, kyllä se sisälläkin tietää yhtä tarkoin. Katsokaas vaan kuinka se onkin alhaalla...

Harjula. Se hiukan nousi tänäpäivänä. Poutaa kai sen silloin pitäisi tietää.

Agronomi. Joo, joo, mutta pitää ottaa lukuun, että se on myrskyn päällä melkein. Pariin päivään ei ole poutaa toivomistakaan.

Harjula. Vaan se siirtyi hieman oikealle ja näytti äsken lännen taivas vähän ohenevan pilvestä.

Agronomi. Kyllä minä vaan sanon, että elkää lähtekö niittämään vielä parasta niittyänne. Odottakaa edes huomiseen. —

Harjula. Eihän tässä mitään kiirettä ole.

Agronomi. No niinpä niin. Viekää paromeeterinne sisälle. (Antaa paromeeterin Harjulalle.) Ja minä toivon että Harjula kokee parastaan saadakseen väkeä kokoon...

Harjula. Minä koetan. (Agronomi hyvästelee ja menee.)

Maiju. Emmekö me siis lähdekään Käkisaareen?

Harjula. Odotetaan huomiseen, ehkäpä se sentään alkaa paromeeterikin nousta. Ja tunnethan ja näet, että nyt on alkanut sataa.

Kesämies. Herroja aina haukutaan. Mutta ne ne sentään ovat parhaita miehiä niinkuin tuo agronomikin. Ei pariin päivään poutaa, sanoi hän. Ilmanko minua onkin niin raukaissut... (Naureskelee.)

Harjula. Saa nähdä virkistytkö kun pouta tulee. (Menee sisälle, paromeeteri kädessä. Maiju navetan puoleen.)

Kesämies (laulaa hyvillään ja viheliäisellä nuotilla). Ja raita se kasvoi rannalla ja yli muita puita. (Laulettuaan vähän aikaa, viskaa hän lakkinsa ilmaan ja puhuu hyvillään:) Näin taivas kesämiesten puolta pitää! Olisi aina sadesää heinänaikana, voi hyvin halpaa ja viikkopalkka siinä kahdessakymmenessä.

Harjula (tulee sisältä paromeeteri kädessä). Lähdepä Petteri ja kanna kaikki työkapineet venheestä venehuoneeseen. Odotamme aamuun ennenkun lähdemme.

Kesämies. Se passaa. Ylihuomisen tähän tulee yhteistoimintaa. (Menee hyvillään rantaan.)

Harjula (yksin). Kyllä tämä näkyikin olevan juonikas kapine. Viisari nousi, niin taasen laskee. Minä sinut opetan... kanalja juonittlemaan. (Vie paromeeterin räystäään alle.) Tunnetko nyt että sataa, kun saat vettä niskaasi?

Esirippu alas.

Toinen näytös.

Tapautuu kahta päivää jälkeen edellisen näytöksen.

Näyttämö: Sama piha kun ensi näytöksessäkin. Esiripun noustessa on sumuinen sadesää, vaan vähitellen alkavat pilvet hajota ja lopussa on jo kirkas ilma.

Maiju (tulee sisältä). Kummallinen tuo isä kun ei kyörää tuota kesämiestä mihinkään työhön, vaan antaa laiskana maata monta päivää. Eikö lie taaskin vetäätynyt latoon heinäläjään nukkumaan? Mutta kyllä minä hänet sieltä kyyditsen. (Maiju menee navetan puoleen. Kesämies tulee hetken kuluttua haukotellen.)

Kesämies. Vieläkinkö se väsyttää, vaikka kaksi päivää on poutaa odotettu. (Venyttää ja haukottelee.) Ohoo... kuinka se lepo sentään on hyvää ihmisen ruumiille. (Harjula tulee sisältä, haukotellen hänkin.)

Harjula. Alkaapa tämä jo tuntua levolle. (Katselee taivaalle). Eikä tästä näytä tulevan sen kuumempaa ilmaa.

Kesämies. Se menneen viikkonen ukonilma repi taivaan niin repaleihin, ettei se enään pidätä pieniä kiviäkään.

Harjula. Niin taisi tehdä. Etkö sinä ole nähnyt joko naapurit ovat palanneet Käkisaaresta?

Kesämies. Ei heitä ole vielä takaisin kuulunut.

Harjula. Minä arvaan, etteivät ole viitsineet heti takaisin lähteä, kun jo eväätkin veivät. Ovat kai odotelleet poutaa? Eivät kai he niittäneet ole? Vain mitä sinä arvelet?

Kesämies. Niin minäkin arvelen.

Harjula. Niin, mitä sinä arvelet? Arveletko että ovat niittäneet, vaan eivätkö ole?

Kesämies. No niin minä arvelen... (Vallesmannin juoksupoika tulee, kädessä kirje, jonka antaa Harjulalle ja menee samaa kyytiä takaisin.)

Harjula. Kirje vallesmannilta, näemmä. Taitaa meinata hevosen vaihetukseen, koska lähettää kirjallisen kutsun. Me olemmekin jo keväästä asti hieroneet vaihetusta. (Rikkoo kuoren ja yrittää lukea.) Kas, kun en oikein eritakaan laseitta. Katsopa sinä Petteri mitä se siinä meinaa!

Kesämies (lukee itsekseen, ynisemällä).

Harjula. Hevosen vaihetukseenko meinaa?

Kesämies. Ei tässä ole hevosen vaihetuksesta mitään.

Harjula. No, mitä siinä sitten on?

Kesämies. Käskee teidän tietää huutia ja hävetä!

Harjula. Mitä lempoa? Minunko huutia tietää! Minkä vuoksi?

Kesämies. Siitä kun sanoitte poudan tulevan eikä tullutkaan. Ja uhkaa haastaa teiltä vahingon korvausta, kun on niittänyt parhaat ketonsa.

Harjula. Vai niin. Maksakoon ensin velkansa ja puhukoon sitten käräjän käynnistä. Vai haastaa! Minunkohan on syy, että hän niittäti ketojansa! Käsinkö minä niittämään!

Kesämies (naureskelee ja lukee kirjettä). Niin näkyy olevan.

Harjula. Mitä siinä naureskelet! Luuletko etten ennen ole herrain kanssa ollut käräjillä? Onhan minulla todistajia. Käsinkö minä niittämään? Muistaahan Petterikin?

Kesämies. Muistan hyvinkin. Se on siksi veres asia.

Harjula. Sepä on hyvä, että Petteri muistaa. Ja jos vaan alkaa prosässätä niin on minullakin asioita. — Onko siinä kirjeessä vielä muutakin?

Kesämies. Ei tässä muuta ole.

Harjula. Mikä hullutus! Minunkohan se pitää poudan tietää kaikille. Varokoon vaan, etten haasta häntä kunnianloukkauksesta. Jaa. Jaa.

Kesämies. Niin, ja paromeeterihan nousi silloin.

Harjula. Nousi tai laski. Tehköön kukin kuinka tahtoo. Enpä lähtenyt minä niitylle ha, ha, ha.

Kesämies. Agronoomi sen teki. Olisi tainnut muutoin tulla lähtö.

Harjula. Ei. Olisin minä vielä tarkastanut sentään ilmaa. Mutta tänä iltanahan agronoomi aikoi meillä kokouksen pitää yhteisostosta. Enkä vielä ole ketään saanut puhutella. Petteri! juokse sinä nyt naapureihin katsomaan eivätkö ole jo saapuneet niityltä ja sano, että kokoontuisivat meille, että täällä agronoomi pitää esitelmän.

Kesämies. Niin, esitelmän yhteisostosta ja apulannoituksesta. Kyllä kuulin. No ottaako isäntä tämän vallesmannin kirjeen?

Harjula. Viskaa vaikka tunkiolle. Ei. Elä sentään. Annappa minulle se! Pannaanpa talteen.

Kesämies (menee kujasta laiskasti vätystämällä). Tässä tulee sellaista yhteistoimintaa, johon maamiehiä kehoitetaan.

Harjula. Juuri niin, Petteri! Yhteistoimintaan agronomi juuri kehoittaakin. (Yksin.) Vallesmannikin puskee vihojaan minulle. Juuri kuin olisi minun syyni, ettei poutaa tule. Eikähän sitä tule. Nousee ja nousee mukamas tuo paromeeteri, mutta eihän selkene sittenkään ilma. Liki pitää, etten minäkin tee kuin ruukin patruun; Taikka annan agronomille takaisin ja sanon, että tuossa on... pidä omasi... Mennä kesänä se tiesi poutaa, vaan nyt juonittelee, nousee ja laskee kuin pajan palkimet... Tässä on monenlaista mieliharmia... Nuo naapuritkin, jotka menivät Käkisaareen ja jos ovat niittäneet niin minun syykseni panevat... Jos vaan ovat ehtineet niittää, niin eivät tule agronomin puheita kuuntelemaan. Yhteistoimintaan kehoitetaan, mutta siitä ei mitään tule, ellei tästä ala poutia tulla.

Maiju (tulee navetasta). En tiedä mitä sille agronomille laittaisi ruuaksi, kun ei ole verestä lihaa.

Harjula. Onhan vereksiä siikoja. Kyllä hänelle täytyy ruokaa tarjota, sillä nälissään se taas on tullessaan.

Maiju. Ei niille herroille tahdo osata laittaa. Ne nuuskivat lautasetkin ja makustelevat ja vainostelevat...

Harjula. No kun ruokaa tarjotaan ja ellei tahdo syödä, niin olkoon syömättä.

Maiju. Helppo se on teidän sanoa. Tänä iltanahan hän aikoi palata?

Harjula. Luultavasti on heti täällä. Mutta ei nyt esitelmistä mitään tule, kun heinän aika on. Mistä väki tulee? Niin, että kyllä sinä saat alkaa jo kaloja suomuta. (Maiju menee.)

Harjula (yksin). Sitä täytyy pitää agronomia mieliksi, se minua kehuu taas sanomalehdissä. (Kesämies tulee.)

Kesämies. Siellä oli aikalailla yhteistoimintaa Jurttulassa. Voi Lemminkäinen!

Harjula. No sinnekö agronomi oli mennytkin?

Kesämies. Ei, vaan akat siellä olivat yhteistoiminnassa. Voi käyrä pärepuu! Olivat vähällä ottaa minulta nahkan ja Jurttulan emäntä nakkasi kuumaa tuhkaa jälkeeni.

Harjula. No kaikkia kuulee. Ketä siellä sitten oli?

Kesämies. Koko kylän akat yhdessä ja semmoinen sompatus kuului, että korvia viilteli. Jo uhkasivat teitä julmasti, kun poudan sanoitte tulevan eikä tullutkaan. Siellä näkyi olevan sekin toisen kylän emäntä, joka toissa päivänä kävi ja se siellä kilpaa huusikin Jurttulan emännän kanssa. Ja uhkasi teidät haastaa.

Harjula. No jo minä säkkiin jouduin polonen.

Kesämies. Ei ole hätää. Jos isäntä tahtoo, niin kyllä minä vastaan. Minulla on paljon lakitietoja ja rikoslain osaan ulkoa. Ei teillä hätää ole. Ettehän te ole käskenyt niittämään. Siinä se on pykälä.

Harjula. Aivan niin. Sinua pitävät kyläläiset tyhmänä Petteri, mutta sen minä sanon että on sinulla järkeä kyllä. Vai haastaa ja haastaa! Mihin lemmon kirnuun olen joutunut tuon paromeeterin takia! ohoo, sentään!

Kesämies. Ei ole hätää. Te olette ollut hyvä isäntä minua kohtaan näinä sadepäivinä ja antanut minun levähtää. Nyt minä teidän hyvät tekonne maksan, ja jos käräjille vievät, niin minä rupean teille asianajajaksi.

Harjula. Juuri niin Petteri! Ole sinä minun puolestani. Kyllä minä palkan maksossa muistan, Petteri. Niin, niin käskinkö minä niittää? (Toisen kylän emäntä tulee aika vauhtia kujasta. On vihan vimmassa. Puhuu äkäsesti ja nopsaan.)

Toisen kylän emäntä. Täälläpä kohtaan tämän vanhan valehtelijan. Mikset mennyt niitylle? Valehtelit muut niittämään, vaikka tiesit, ettei poutaa tule. Koko meidän kylä on niittänyt parhaat heinikkonsa. Siellä nyt luokona mätänevät ja mustuvat talon parhaat heinät... Tästä tulee kallis asia sinulle... saat maksaa sovinnolta eri lailla. Kälmi! Narrata ihmisiä sillä tavalla. Herrala meidän kylässä ja moni muu uhkaavat haastaa. Saapas nähdä kuinka alat selvetä... (Surkealla ja valittavalla äänellä.) Minäkin polonen niitän kaikki parhaat ketoni... (Menee hyvin likelle Harjulaa ja häristelee nyrkkiänsä.) Sinä lemmon lihapää!... jos minä saattaisin näyttää todeksi sen poro asian niin kuinkahan sinulle kävisi, vanha varas...

Harjula. Petteri, Petteri! kuulithan, että hän soimaa minua varkaaksi.

Emäntä (vähän hämmästyen). En minä varkaaksi ole sanonut. Kuulihan tuo kesämieskin, ett'en minä

varkaaksi sanonut? (Sulavalla äänellä.) Etkös kuullutkin Petteri?

Kesämies. Kuulin minä.

Emäntä (nousee uuteen vimmaan). Ähää! Siinä nyt kuulit. Mikähän sinä sitte lienet... Muistaahan Petteri, että minä hoin ja sanoin jo silloin, että minulla kutisevat varpaan välit... vaan tämä vaan vakuutti, että pouta tulee... pouta tulee. Monen sadan markan vahingon teki meillekin. Vaan minä en jätä asiaa tähän. Minä haastan kihlakuntaan... saat käydä toisen kerran isossa Heikkilässä...

Harjula. Petteri, Petteri! Ymmärräthän mitä hän tarkoittaa?

Kesämies. Lääninlinnaa kutsutaan isoksi Heikkiläksi. Kyllä ymmärrän. Tästä tulee teille emäntä kiivasta jälestäpäin. Tulla toisen pihalle kiroamaan ja huutamaan. Tiedätkö mitä uusi rikoslaki siitä sanoo!

Harjula (kiivaana). Kaikki hyvin. Äsken hän soimasi minua varkaaksi, nyt pilkkaa hän minua linnalla. Akka! tiedätkö mitä uusi rikoslaki siitä sanoo? Vai tänne tulet sisuasi purkamaan... kelvoton. Muistatko vielä mitä olit sotkenut papin voihin? Mutta pääsit rukouskirjaan? Kyllä minäkin tiedän.

Emäntä (asettuen vihastaan). Enhän minä ole tässä soimannut, enkä huutanut enkä kironnut. Siivostihan tulit kysymään, että miksi käskitte niittää, vaikka sateen tiesitte tulevan. Siivostihan minä olen puhunut.

Harjula. Vai niin. Kyllä minä...

Kesämies. Ja kotirauhan häiritsemisestä saatte myöskin sakkoa.

Harjula. Aivan niin. Kotirauhan häiritsemisestä myöskin.

Emäntä. Enhän minä ole häirinnyt. Siivostihan kysyin, että miksi narrasitte niittämään, kun tiesitte sateita tulevaksi?

Harjula. Olenko minä käskenyt niittämään? Siinäpä se on.

Kesämies. Niin, eihän teidän tarvitse lyödä päätänne silti seinään, jos toinen käsklee.

Emäntä. Tässä on ollut paljo miehiä, kun vakuutitte poudan tulevan.

Harjula. Ulos minun pihastani!

Kesämies. Sukikaa häntä selkään, niin oppii toisella kerralla pitämään suutaan pienempänä. Ottakaa ruoska tallin naulasta ja sukikaa, että vinkuu. (Erikseen.) Siinä olisi samalla yhteistoimintaakin. (Perältä kuuluu ääniä ja porua.)

Emäntä. Tuleepa sieltä jumalan kiitos ihmisiä apuun. (Jurttula, Kallijärvi ja Väystätä tulevat.)

Harjula (erikseen ja silmäillen kesämieheen). Jo minä onnettomaksi jouduin tätä poutaa odottaessa! Mutta eihän tässä sentään hengen hätää ole. (Ääneensä.) Nytkö sitä vasta niityltä palataan?

Jurttula (tuimana). Nyt.

Harjula. Me luulimme, että palaatte paikalla takaisin, kun ei poutaa tullutkaan.

Jurttula. Vai niin sinä luulit. Ja itse et lähtenytäkään niitylle, vaikka aijoit. Valehtelit meidät sateeseen parhaan heinikkomme niittämään. Tästä tulee kallis asia kun minä...

Toisen kylän emäntä (tulee joukkoon, asettuu Jurttulan viereen). Kas nyt! Niin se käypi. Minä kävinkin vasta teillä, Jurttula, ja emäntä sanoi, että te panette heti velkakirjan kuvernööriin, että opetetaan Harjulaa toiste valehtelemaan. Opetetaan vähän huutia tietämään. Eikö niin miehet? Muistattehan kaikin että minä sanoin, että minulla varpaan välit kutisevat, että sade tulee? Niin tämä hotisee ja vakuuttaa, että pouta tulee... pouta tulee. Muistattehan?

Jurttula. Muistaahan sen. Niin veres asia. Ja muistaahan emäntä, että minäkin vakuutin, että kuiva poronliha on vesiherneissä, että sadetta se tietää? Vaan tämä ei uskonut...

Emäntä. Muistan tietenkin kuin tämän päivän. (Kääntyen Kallijärven ja Väystätjän puoleen.) Kallijärven isäntä kyllä myöskin on varma merkeistään. Ja Väystätjä myöskin. Eikö niin?

Kallijärvi. Kyllähän minä tässä sanoin ja sen olen aina sanonut ja sanon koko elinaikani, että kun meidän kujakivemme vettä itkee, niin varma sade on tiedossa. Ei näy olevan paromeeteristä...

Väystäjä. Sanoihan minäkin, että kun se meidän rakki on ilmosen ikänsä aina sateen edellä pehellyt ja kun silloinkin pehteli, niin tottapa tiesi.

Emäntä (käy melkein käsiksi Harjulaan). Siinä nyt kuulet... lemmon lihapää...

Jurttula (hänkin kiihkossa käy Harjulaa lähelle). Niin... siinä nyt kuulet...

Kesämies. Sadetta paromeeterikin tiesi silloin. (Katselee uteliaana ja nauraa virnistelee. Erikseen.) Olisipa soma jos tuossa tulisi yhteistoimintaa. (Harjula näyttää levottomalta.)

Harjula. Petteri, Petteri! Mitä sinä sanot... lurjus...

Emäntä. Kuulittehan! Paromeeterikin tiesi sadetta... Hän on siis meidät kaikki valehdellut ja pettänyt. Mitä hänelle tekisimme?

Jurttula. Niin... Mitä me miehissä tekisimme...?

Kallijärvi. Hänelle joka semmoisen vahingon laittoi meille...?

Kesämies. Ottakaa hänestä tröijyn mitta! (Iskee salaa silmää Harjulalle.)

Emäntä. Selkäänsä hän tarvitseekin saada. (Syntyy keskenäinen sanasota, jossa kaikki muut ovat äänessä yht'aikaa paitse kesämies, joka katselee ja naureskelee. Toisen kylän emäntä pui nyrkkiä Harjulan nokan alla. Ei eroita muita sanoja kuin "poutaa", "paromeeteri", "haastoa" ja "käräjille". Harjula hokee aina vähän päästä: Petteri, Petteri! kuuntele tarkoin. — Riita on ylimmillään kun agronoomi tulee kujasta. Hän seisauttaa hämmästyneenä ja suusota lakkaa heti, äkkiä.)

Agronoomi. Mitä tämä on? Mistä täällä on kysymys? (Kaikki seisovat kuin häpeissään ja äänettöminä, eikä kukaan vastaa. Hetken äänettömyyden kuluttua, kun agronoomi jo on toistamiseen kysynyt: mistä täällä on kysymys, koettaa Harjula alkaa selitystä, vaan ei saa ymmärrettäviä sanoja suustaan.)

Kesämies (kun agronoomi yhä näyttää odottavan vastausta). Niin nähkääs... tässä oli vähä alkua yhteistoimintaan! (Juoksee nopeasti rantaan.)

Esirippu alas.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK POUTAA ODOTTAESSA: ILVEILY 2:SSA
NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in

your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project

Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following

which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.